

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvevők:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 11.

Harczos emlék-ünnepély.

Ma, augusztus 12-én nagy katonai parádé lesz Budapesten.

A parádéhoz kivonulnak a budapesti helyőrség összes csapatai teljes díszben. Kibontott zászlókkal, csáköval vagy kalppal, waffenrokkal vagy atillával és panyókára vetett mentével. A csákö és kalpag mellé zöld galyat tűznek majd, a mint az nagy katonai ünnepeken szokás. A kivonulás jókor reggel kezdődik. Ragyogó látványosság lesz. A fényes díszbe öltözött katonák hangos zeneszóval, kibontott zászlókkal vonulnak végig a székesfőváros utcáin és kivonulnak a fővárosban elhelyezett összes gyalogezredek, ott lesz a huszárság, a tüzérség, kivonulnak a szekeresz csapatok, a műszaki csapatok, sőt az élelmezési szaknak legénysége.

De ez még nem minden. Ott lesznek a magyar királyi honvédség csapatai is, gyalogság és lovasság, sőt kivonulnak a Ludovica akadémia növendékei is.

A menet iránya a »direkció« a budapesti kadetiskola udvara lesz. Az az udvar, a hol most a »harczos emléknek« elkeresztelt Hentzi-szobor áll.

Mire a csapatok már oda érnek, ott találják a budapesti kadetiskola növendékeit, teljes díszbe öltözve, hadi zászlóaljkat alkotva parancsnokuk és tisztjeik vezetése alatt.

A csapatok elhelyezését vezérkari tisztek intézik gyöngyöző paripákon. Tö-

mött hadirendbe állítják fel őket: koncentrirte Aufstellung mit Nussen.

Mikor elkészülnek az elhelyezkedéssel, igazán ragyogó látványosság tárul a néző szeméi elé. Ott állnak tömött sorokban parádés egyenruhában, feszes tartással a bakák. A lobogó mentéjü huszárok úgy ülnek tüzes paripáikon, mintha lovaik lába a földbe gyökerezett volna. A fényesre tisztított csákökra és gombokra a tisztek kivont kardjai szikráznak a napfényben.

Mikor az elhelyezkedés kész, megjelenik Lobkovitz herceg fényes kísérettel és átveszi a csapatok vezényletét.

Majd hármás kürtszó hallatszik. Jele annak, hogy közeledik a király képviselője: a magyar honvédség főparancsnoka, József főherceg.

A parancsnokló tábornok kivonja kardját, elébe lovagol a legfelsőbb hadur fenséges képviselőjének és háromszor tisztelegve jelenti a kivonult csapatok létszámát.

A csapatok vezényszóra tisztelegnek, a zenekarok a »Gott erhalte«-t intonálják, a zászlókat meghajlítják és a fenséges ur eléptet a csapatok előtt.

Aztán kezdődik az ünnepély.

A szobor előtt zöld galyakkal díszített táborigi sátor van elhelyezve, a sátorban oltár. A táborigi lelkész fényes egyházi segédlettel misét mond a főherceg és a tábornokok jelenlétében és azután ünnepélyesen beszélt a »harczos emlékeket.« A szertartás közben a csapatok dísztüzeket adnak és »imához« vezényelve letérdepelnek.

Azután a király főhercegi képviselője

beszédet fog mondani a kivonult csapatoknak.

* * *

Ez a fényes katonai emlék-ünnep nagyon ellentétes érzelmeket kelt a magyar hazafiak lelkében.

Mikor először hire ment az országban annak a fejedelmi elhatározásnak, hogy a Hentzi-szobrot ő Felsége eltávolíttatja és helyére óhajtja, hogy a legmagyarabb királyné szobra állíttassék, kigyúlt a lelkesedés tüze a hazafiak szívében.

A hivatalos sajtó jól tudta, hogy ez az óhaj abból a szívből származott, amely a koronázási ajándékot a 48-as honvédek nyugdíjalapjának juttatta, mégis Bánffy-t dicsőítette a fejedelmi elhatározásért, kikiáltotta a legmagyarabb államférfiúnak, egy sorba helyezte a Bethle-ekkel és Rákóczyakkal.

Mikor pedig köztudomású lett, hogy a harczos emlék nem a katonai temetőbe jön, hanem a kadetiskola udvarára, akkor ugyanez a sajtó azzal védelmezte Bánffy-t, hogy az az emlék így is elveszti előbbi politikai jelentőségét s egyszerű »harczos emlék« lesz.

És mikor felzudult emiatt az obstrukció árja a parlamentben s az emlékezetes éjjeli ülésen nem engedték szóhoz jutni a honvédelmi minisztert, az ellenzéki sajtóban egyedül Eötvös Károly lapja, az Egyetértés ítélte el az ellenzékét és az obstrukciót, — ma pedig ez a lap tüzel forradalomra a Hentzi-emlék miatt és vehemensen támadja Széllt a miatt, amit ő már mint bevégzett tényt vett át elődjétől.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Végig a rajnán.

I.

Hogyan született a Rajna vidék?

Az egyik angyal könnyezett, mikor az Úr elpusztította a paradicsomot, a teremtés csoda remekét.

Az Úr pedig, ki maga a szeretet, vigasztalva szólott:

— Megengedem neked, hogy amily szépet elgondolni tudsz beteljesedjék.

Az angyal behunyta szemét és vissza áldotta a paradicsomot, s amint a képek egyenként jelentek meg lelke előtt, az Úr megengedte, hogy kiformalódjanak.

Felnyitotta álmodozása után szemét az angyal és látta a csoda szép formációt, melynek közepén hatalmas folyó öntötte zöldes habjait s bár hálával borult az Úr elé, mégis aggódva mondta:

— Uram! A táj paradicsomi, de kopár és élettelen, nem tudtam úgy vissza áldani a paradicsomot, amint te teremtéd.

— És szólt az Úr!

Az ember miatt pusztítam el remek műveimet, ezt a másolatot, tegye az ember igazi paradicsommá.

Az angyal megértette az Úr akaratát és védője lett a Rajnának.

Itt jók az emberek. Szeretik egymást és szorgalmasak, bámulatra méltóan.

És paradicsommá tették a tájat.

Egész kopár hegyeket lépcsőkké alakítottak, s a lépcső felszínét beültették szőlővel. Óriási munkát végeztek s Isten megáldotta arczuk verejtékét. A hátukon felhordott földbe csodás erőt adott s a szikla hegyek folyó aranyat, a világ leghíresebb borát termik.

Más helyen vadabba táj, meredekebb a hegy. Ide fényő erdőket telepített az ember. Gondozza, neveli most is. Gyönyörű lovag várakat épített a hegyek ormára, remek templomokat a völgybe végig végig s a Rajna míg végig hömpölyög-e paradicsomon, érthetően sugja:

— Imádd az Istent ki ilyen vidéket teremtett és bámuld az embert ki a vidéket ilyenre formálta. Élő dicső himnusz a Rajna vidék ennek a parancsnak:

— Imádkozzál és dolgozzál!

* * *

Más helyen egy olyan várost, mint Mainz napokig el tudna bámolni az ember, itt csak a vágyat érzi, hogy a Rajnára szálljon s a Rajnánál alig érdeklődik egyéb.

Szédületes gyorsasággal vágatott keresztül a gyorsvonat a Majnán és a Rajnán. A tarka kép, mit a 448 méter széles folyó rengeteg hajóival mutatott csak pillanatra tűnt fel, s máris elsötétült előttünk minden.

A czitadella elé értünk. Hatalmas vas-kapuk zárták el a sineket, melyek micön fel nyíltak, egy hosszú tunelbe futott be a vonat, mely az egész váron keresztül, az álmásig tart.

Ez a czitadella olyan, mint a budapesti. Uralkodik az egész város fölött, de tót nap-számos még nem ütötte falába a csákányt, sőt folyton erősítik most is. A »Sas« kör nem kívánja el rombolását, a polgárság igen rossz néven venné, ha megszüntetnék erőd jellegét s mind ez a különbség csak azért van a budapesti és mainzi czitadella között, mert a miénkben idegenek ültek, ebben pedig a város fiai.

Az egyik vész, a másik védelem.

Mainz első rangú erőd s ez meglátszik egész környékén.

Hatalmas falak körtik a Rajnától a Rajnáig sőt a védelmi vonal át húzódik a folyón Castel szomszéd város köré is.

Itt a madár sem repül át utlevél nélkül.

Gyönyörű két utcája Mainznak, a Grosse Bleiche, mely nyíl egyenesen fut a pálya udvartól a Rajnáig és a 60 méter széles Boulevard remek parkirozásával, mely szintén a pálya háztól a várkastélyig, illetve a gyönyörű 110 m. széles Rajnai korzójig nyúlik.

Este 7 óra körül szálltunk le a vonatról a müncheni legény-egylet 40 tagu, a gráci,

Ha nem is alkalmas ez az emlék arra, hogy a katonai ifjuságnak követendő példaképet nyújtson és reményljük, hogy nem is fogják arra használni, mindenestre bizonyosága annak, hogy ismét kisebbedett a távolság a korona és a nemzet között.

Adja Isten, hogy a korona és a nemzet közötti teljes egyetértés és egyesülés utjában ne legyen többé semmi botránkyó!

A budai honvédünnep.

A fővárosi polgárság a Hentzi-szobor elhelyezése idején s az ellen való tüntetésképpen ma a budai honvédszobornál gyászünnepélyt rendez.

A fényes gyászmise a krisztinavárosi plébánia templomban pont 8 órakor lesz, amelyen maga *Rostaházy* Kálmán apátplébános pontifikál. A diszes ravatalon negyvenkilenc gyertya között lesz a 48 as honvédszakó, öv és kard, elől a polgárság nemzeti és gyászszallagos koszorújával. A mise végén a kórus és polgárság a »Himnusz« énekl.

Ezután megindul a menet fel a várba a honvédszoborhoz, a hol az ünnepély lefolyása a következő lesz:

Gara József szerkesztő, mint a bizottság elnöke, beszéd kíséretében leteszi a koszorút.

Eötvös Károly országgyűlési képviselő ünnepi beszédet mond.

Dr. Molnár Jenő, a függetlenségi és 48-as polgári-kör elnöke, e kör nevében szól.

Beszédet mond még lovag *Tichll* Ferencz és *Kardhordó* Árpád a demokrata kör nevében.

Végül *Zempléni* Árpád költeményét elszavalja *dr. Vig* Viktor.

Törvényjavaslat a cséplő munkásokról.

A földmivelésügyi miniszter, aki nemrég megalkotta a mezőgazdasági munkásokról és munkaadókról szóló törvényt, most új gazdasági törvényjavaslatra készül. Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságához a miniszter megküldötte a cséplő- és munkásvállalkozók, ugyancsak a gazdasági segédmunkások

jogviszonyairól szóló törvényjavaslat tervezetét azzal a fölhívással, hogy az észrevételeket széljegyzetek alakjában terjeszszék be hozzá.

A nemzeti szövetség csődje.

Egy időben *Nagyváradon* is megalakult a *Nemzeti Szövetség* — éppen úgy mint Szarvason, a megalakulás nagy lelkesedéssel történt — éppen úgy mint Szarvason, de mivel a megalakulás után mi sem jelezte, hogy a Nemzeti Szövetség él, legfeljebb a tagdíj-sürgetések, tehát feledésbe merült.

Szarvason azonban már a feledésbe merülésnél nagyobb baj van. Csődje van ott a Nemzeti Szövetségnek a semittevéstől is a megválasztott tisztviselők egymásután mondanak le. A város intelligenciáját magában foglaló tisztikarból már csak egy alelnök van, *Szirmay* Árpád szarvasi plébános, a ki nem tudja, hogy kinek adja át lemondó levelét, tehát marad még egy ideig.

A *Szarvasi Lapok* legutóbbi száma e csőd alkalmából igen tanulságos cikkben fejtegeti annak okát; e cikkből vesszük a következő részeket:

Hol és miben rejlik a csőd oka? Elsősorban abban, hogy a nemzeti szövetség megalakulásának senki sem érezte sem társadalmi, sem nemzeti szükségét. Értsük meg jól: nem az eszmék megvalósításának szükségét, hanem a nemzeti szövetségnek mint ilyennek a szükségét. A nemzeti szövetség hazafias eszméinek kerete a hazafias és művelt közönség lelke mélyéből a szervező bizottság ezen eszméket egyszerűen kihalásztta.

Társadalmunkban sem ujak ezen eszmék, propagáltuk már mi azokat s működünk azoknak szellemében, mielőtt a nemzeti szövetség orsz. központja meghódított bennünket. De volt bennünk anyai udvariasság, hogy az orsz. központ hódító kedvét nem rontottuk meg. Elvégre is, nekik nem használt, nekünk pedig nem ártott. És minő volt ezen meghódítás? Árpád a honalapító sem vetette magát nagyobb erővel országunkra.

Más egyesületeink a kezdet nehézségeivel küzdve, szűkebb körben, szerény erővel alakultak meg. A természetes és az élettani fokozatos fejlődés törvényeit tartva szem előtt — fellendültek. Beeveztek a közönség bizalmának révébe, a nélkül, hogy felesleges szélvitorlákat alkalmaztak volna. Nem úgy a nemzeti szövetség.

A nemzeti szövetségnek már megalakulása is *diadal ünnep* volt. A diadal ünnep végbe ment helyben, de készült a nemzeti szövetség központi irodájában.

A mily visszas és reklamszerű volt megalakítása nálunk a nemzeti szövetségnek, éppen olyan további fejlődése. Örök elv: hogy a mi által valami létre jön, az által is tartható fenn. *Nem a nemzeti közszükség érzete, hanem a reklám hozta létre a nemzeti szövetséget, tehát a reklám megszűntével a szövetségnek is meg kellett szünnie.* S ezen nincsen okunk megilletődni. Ez egy cseppet sem fogja diminuálni a mi hazafiságunkat, valamint a multban, a nemzeti szövetség nélkül is, szívünkön hordtuk és tehetségünkhöz mérten megvalósítani igyekeztünk a mi nagy és szűkebb értelemben vett hazánk javára szolgált; ép úgy e tekintetben a jövőben sem fogunk kevésbé hazafiak lenni, mint a nemzeti szövetségnek bármily osztályu tagjai. Elvégre is, nem okvetlenül szükséges a hazafisághoz, hogy valaki a nemzeti szövetség 60 krajczáros jelvényét viselje, mert ha ez lenne hazafiságunk attributu a, akkor hazafiságunk már régen csődöt mondott volna.

De kérdehetjük azt is, melyik község vagy város az, a hol a nemzeti szövetség a fényes megalakulás és az ünnepeltetés gyönyörein kívül egyéb eredményt is produkált? A hol meg van a társadalmi hivatottság és arravalóság a nemzeti czélok istapolására, ez ott megtörténik a nemzeti szövetség orsz. központjának dajkálása nélkül is; viszont közközléből senki ember fia nem fog vizet fakasztani. Nem az a nemzeti szövetség nemzeti értelemben vett tagja, ki beáll egy koronás autrait mellett ligabeli cytoyennek, hanem aki a hazafias érzés és gondolkodás öntudatára emelkedve, nemzeti boldogulásunkat alkotja, gyarapítja mindenütt, ahol és amint a körülmények lehetővé teszik. A hazafias köztevékenységnek programja nem az írott malaszt, hanem a nemzeti nagy létért dobogó szív.

Mindamellet nincsen szándékunk kisebbiteni az önzetlen buzgóságot, melyet az orsz. nemzeti szövetség vezér férfiai a naivsáig való jó hiszeműségben kifejtettek. De mégis furcsának tűnik fel előttünk az, hogy midőn sok fáradsággal és nem kevesebb költséggel bekalandozzák vidéki városainkat, ugyanakkor az ország fővárosát figyelmen kívül hagyják, mintha nem látnák az erdőből, a melyben laknak, a fát. Avagy hol kínálkoznék a hazafias köztevékenységnek gazdagabb aratás mint éppen a fővárosban, melynek lakossága még ma is nem kis arányban heterogén és polyglott elemekből áll? Nem az lenne-e a nemzeti szövetség megizmosodásának természetes és legbiztosabb garantiája: ha az ország fővárosának talajában

insbrucki stb. deputációkkal s páratlanul meleg fogadtatásban volt részünk.

A mainzi legény egyesület kivonult fogadásunkra s a legjobb blázerek harsogták az alattó német darabokat, mi náluk induló számba megy.

Rövid üdvözlés, sorakozás és bandaszó mellett indultunk a zsufozásig megtelt legényegyletbe.

Itt egy lelkes diszgyűlésben vettünk részt s utána a sz. Péter templom plébánosa, legényegyleti elnök, hívott meg vacsorára magához.

Lehetetlen volt a müncheni prézes kedves modora elől elhuzódni s így vele mentem magam is.

A vacsora egészen magyaros volt s úgy folyt a jóízű díkezió, akár csak honi névnapon lettem volna.

Rajnai larcz és rajnai bor volt a vacsora fénypontja s ugyan csak faggtak, hogy mondjak felettük szakvéleményt.

Mondhatom, hogy nem jobb a hires Joannisbergi vagy Rüdeshelmi, mint a mi bakatorunk, a tokait nem is említve. Illatos jó ízű, de nem erős borok, hanem, hogy olyan világ-hírű drága borrhá lettek, annak igen egyszerű oka van.

Tisztán lehet kapni bár hol, sőt hamisítva nem is lehet kapni.

A hamisítást igen egyszerű methódussal irtják ki.

Minden szőlőbirtokos óriási betűkkel írja fel a kertjére, hogy hol mérik a borát. Ez nagyon ront a táj szentimentális szépségén, de kitűnő ellenőrzés.

A gazda aztán tart egy pár vigézet, ez néha ebbe, vagy abba a korezmába betér, hol a bort mérik s ha elrontva lenné, óriási büntetést kap a korezmáros és azt a bort többé nem mérheti.

A magyar bort tisztelik itt, de nem veszi senki, mert azt hiszik, hogy a gazda maga hamisítja.

De beszéljünk egyébről.

A Grosse Bleichen végig menve a sz. Péter templomhoz értünk, hol mindnyájan misézünk jótévedinkért. A templom hatalmas téren áll, melyen valaha fejedelmi lakás volt, ma kasszárnya és muzeum lett a kastélyból, a tér pedig execir platz.

Végig néztem több zör a német bakákat gyakorlat közben. Szó sincs róla, hogy a puska tusát olyan precíz léniába tudnak tartani vezényszóra, mint a mi bakáink, de azt hallottam, hogy mindenik el tud igazodni a mappa szerint.

A francia háborút is így nyerték meg. Szabálytalan puskatus tartással, de pontos mappa ismerettel.

Nos ez is valami.

Még egy dolog tűnt fel nekem a katonaságnál Tiszteket szerfölött mérsékelt számban láttam, még katonazene alkalmával is.

Kérdeztem mi ennek az oka? Azt mondták, hogy nem igen érnek rá, mert délelőtt és délután gyakorlaton vannak, azután pedig otthon dolgoznak.

Uram Isten! de furcsa nép ez a német.

A város maga igen szép nagy 70,000 lakosú város. Ha először ide pottyantam volna nem győztem volna betelni a nézésével. De hát a német városok mind régiek és szépek. Tele műkincsekkel, muzeumokkal. — Ilyen Mainz is.

Hja! könnyű nekik. Őket nem sarczolták, rabolták annyit, mint minket s ha néha mi is hozzá jutottunk egy zsirosabb konczhoz, az is csak az ő kezükre jutott.

Egész az újabb időkhöz a német volt a világ orgazdája, most az angol. Van is mit nézni közöttük.

Ősi nevezetesség a mainzi dóm. Már 745-ben állott a helyén egy templom sz. Márton tiszteletére. Ezt nagyította meg Willig érsek 980-ban, aztán többszöri leégés után mint a fönix mindig díszesebben került elő, míg végre a mai alakját kapta.

A templom belseje 134 m. hosszú, 53 m. széles, 34 m. magas. 56 oszlopon nyugszik a hatalmas bolthajtás, mely épp úgy, mint a falak, szürke mész és rózsaszín nomokkóból van építve.

Festményei, szobrai, régi siremlékei az oszlopokon bámulatra méltók.

eresztene mély és szétágazó gyökereket. A főváros a nemzet szíve, melynek attraktív ereje és kisugárzási képessége van. Góczpontja minden nemzeti irány és mozgalomnak. S ha nem esik zokon a kérdés: ugyan az ország nemzeti szövetség minő eredményt tud felmutatni, mint követendő hazafias példát, a fővárosból. Székesfővárosunknak körülbelül 600,000 lakója van s ebből alig 500 tagja a nemzeti szövetségnek. Hol maradnak a főrendek, a parlament, a felső bíróságok hazafias tagjai, az írók és művészek, az áldozatra képes plutokraczia, a lakosság zöme: a művelt közép osztály? Avagy kétség fér ezek hazafias érzületéhez? Avagy ezek nem képesek megérteni a nemzeti és társadalmi szükség azon motivumait, mely a nemzeti szövetség eszméinek rugóit képezik?

E nézetek után nem csak a *nagyváradi* nemzeti szövetség sorsa válik aggasztóvá, melyben ez ideig szintén nem történt semmi, hanem mindazon helyek szövetségei, hol párhóval ezelőtt még a legszebb reményekkel indult meg a szervezés munkája és az illetők elmondhatják, hogy ez a munka volt az egyedüli, a mit tettek.

Egy modern ujság kuliszái mögül.

— A Dreyfus ügy és a »Figaro«. —

Írta: **Dr. Bazóky Géza.**

A XIX. századnak bizonyára legnevezetesebb és legismertebb bűnpöre az az ügy, melyet e hét eleje óta tárgyal a rennesi hadbíró-ság s mely remélhetőleg végre befejezi ezt a somoru hírnévre vergődött világhírű pört, a melyhez annyi erény és salak, annyi vér, nyomdafesték és tinta ragad.

Teljes 5 éven keresztül tartotta izgalomban a francia nemzetnek ezen privát ügye az egész földgömböt. Néha-néha csillapult az izgalom, máskor tetőpontját érte el. Czikkek, könyvek, röpiratok, fényképek özöne árasztotta el a világot, pártok, clubbok, egyletek, társulatok keletkeztek; párbajok, verekedések, zavargások, öngyilkosságok támadtak miatta s vége hossza nem volt a találgatásoknak, mi lesz Dreyfusból, igazán ő-e a bűnös vagy nem, ki hát az igazi bűnös stb.? Pár nap múlva elleszűnt a kérdés. A világ színpadán új szereplők, új események fognak megjelenni s a Dreyfus-ügy is lekerül lassanként a feledés homályába. A csata végső percei most folynak s nemsokára végleg eldőlt a kérdés, hogy kié a győzelem.

A dóm mellett áll Guttenberg szobra, ki tudvalevőleg Mainzba született s itt talált Joann Fustban társat, ki 1450-ben az ő általa feltalált betűkkel nyomtatta az első bibliát.

Jól kerül össze ez a két műretek, a Dóm és Guttenberg szobra egymás mellé.

Ha az ember bejárja Mainzot s a Dómba igyekszik, el kell mennie a szobor előtt.

És itt eszünkbe jut, hogy a fejedelmi kastély muzeummá lett, a fejedelmek nevét csak a professor urak ismerik már, de ezt az egyszerű iparost, Guttenberget ismeri mindenki és ismerni fogják mindig.

Ez a gondolat behajtja az embert a templomba, hogy hálát adjon annak, aki előtt nincs személyválogatás, aki csak azt engedi kinőni a sírból, ki igazán nagyobb volt semhogy eltemetni lehetne, — kit ő látott negyven nem az emberek. Ennek a nagyságnak pedig a lélek, a szellem a mértéke és semmi egyéb.

Közeledett az indulás ideje. A hajó csendje át sivitott a parton. Hamar jó helyet kerestünk, meglöbögöttünk kendőnkét üdvözletül s kifutottunk a Rajnára.

Egy két evező csapás és lassankint nyilni kezdett előttünk a földi paradicsom kapuja.

Megpillantottuk az első rajnai tájképet.

Pálffy.

A Dreyfus ügyben tagadhatatlanul a sajtó játszott a legnagyobb szerepet. Ez a hatalom, melynél nagyobb vivmánya az emberiségnek nincsen s melynek nagysága még egyre növekvőben van, természetesen kivette a maga részét egy ilyen világhírűvé lett eseményből is, ezer és ezer kar mozgott, ezer és ezer kéz fáradozott naponta — a tintának valóságos óceánja ömlött el, míg a dolog végre olyan stádiumba jutott, a hol ma áll. A táviró drótok végtelen huzaljai szűn nélkül röpültek a szélrózsa minden irányába újabb és újabb hírek. A nagy világlapok megmutatták, mire képesek gyorsaság és pontos értesülés tekintetében. Egy türelmes statisztikusnak nem kicsiny és hálás feladat lenne kiszámítani, hogy mennyi táviratot, újságcikket, levelet, röpiratot produkált a Dreyfus-ügy s főképp, hogy mily óriási összegeket nyelt el mindennek a költsége abban a sok ezer szerkesztőségben és nyomdában.

Csak úgy hozzávetőlegesen is érdekes conclusiókat vonhatunk erre nézve, ha elolvassuk a »Figaro« augusztus 8-iki számát, mely egy cikk keretében elmondja, hogy mint készitik e lap egy számát a rennesi tárgyalás óta.

Ez a nagy párisi boulevard lap, mely oly nagy szerepet játszik az egész ügyben már kezdettől fogva, említett számában ugyanis egy érdekes kimutatást közöl arról, hogy mennyibe kerül neki az a délutáni kiadás, melyt a rennesi tárgyalás folyamata alatt mindennap délután 5 órakor ad ki s mely szóról-szóra közli az ugyanaz nap lefolyt tárgyalás egész menetét.

A »Figaro« e czélből külön táviró sodronyt bérelt ki magának a pör tartamára, mely kizárólag az ő sürgönyeit közvetíti s csak is így lehetséges, hogy az óriási mennyiségű távirat fennakadás nélkül leadható legyen szerkesztőségébe.

Ez a rendkívül elterjedt lap csupán a czélből, hogy a rennesi pört a legkimerítőbben és leggyorsabban hozhassa az összes lapok közül, valóságos speciális szerkesztőséget toborozott, gyorsírókat, irnokokat, kerékpárosokat, szolgákat fogadott fel s ilyen apparattal felkészülve fogott feladatához, melynek eredménye azután abban nyilatkozott meg, hogy a tárgyalás menetét a legkisebb részletig egész terjedelmében már délután 5 órakor egész Páris, este 10—12 órakor pedig egész Franciaország olvashatja.

Természetes, hogy ez a páratlan gyorsaság szörnyű drága és igen sok pénzt emészt fel, de a mi legfőbb ügyes, gyakorlott embereket kell alkalmazni s mindennek a legnagyobb összhangban kell történnie, mert ha a munkafelosztás egyetlen láncszeme is eltörik, az egész ügy sikere veszélyben forog.

A távirászokra óriási feladat várt. Páris és Rennes városát 6 táviróhuzat köti össze, természetesen 6 szál dróttal lebonyolítani egy óriási forgalmat, hol most naponként reggel 7 órától délután 4-ig 200,000 szót kell továbbítani, egyszerűen nem lehet. A francia táviróigazgatóság tehát egy elmés új találmányt alkalmazott, az u. n. »Baudot«-féle készüléket, melynek segítségével ugyanazon táviró dróton egyszerre 5—6 sürgönyt is lehet leadni, úgy hogy daczára a 6 sürgöny drótnak, egyszerre mintegy 25—30 táviratot lehet továbbítani, sőt a rendes napi sürgönyöket is minden fennakadás nélkül felveszik és továbbítják, mely czélből pedig legalább 2 szál huzal szükséges. Azonfelül a táviró hivatal személyzetét Rennesben 90 személylyel, Párisban 60-al szaporították.

A »Figaro« azonban daczára ezen szaporításnak, jól tudta, hogy mivel mintegy 200 hírlapnak van külön tudósítója Rennesben, a sürgönyöket nem kaphatja meg esti 6—7 óránál hamarabb s azért egy teljesen külön sodronyt bérelt ki magának, mely csakis az ő rendelkezésére áll.

De a leggyorsabb táviratozás sem ér semmit, ha a tulajdonképeni riport elkészítéséről nincs gondoskodva. A »Figaro« azért erről is gondoskodott. Tizenegy gyorsíró fogadott, kik közül hatan a tárgyalási teremben vannak s egymást 5—5 perczenként felváltják, öt gyorsíró pedig egy mellékteremben egyrészt tartalékban, másrészt azért, hogy az öt percz alatt

lestenographált adatokat hangosan felolvassák — szintén felváltva — az ott levő 10 írógép írónak. kik a legnagyobb gyorsasággal teszik át folyó írásba az előtük felolvasott szöveget. Ez a folyó írásba való áttétel, daczára a gyorsaságnak, 25—30 perczet vesz igénybe, mint-hogy az öt perczenként legyorsirt anyagot tisztán és hibáktól menten kell a sürgönydrót alá adni, mely czélből négy korrektor van alkalmazva, kik a szöveget még egyszer átolvassák, az írásjeleket felrakják, a szükséges javításokat eszközlik s az így revideált szöveget azonnal átadják a szolgáknak, kik kerékpáron rohanva viszik azt a sürgönyhivatalba.

A sürgönyök gyors egymásutánban érkeznek Párisba, hol a táviró hivatalból a »Figaro« szerkesztőségébe kellene azokat expedálni; azonban a legközelebbi táviró hivatal több mint egy félórányi távolságra van a szerkesztőségtől s így minden egyes táviratra egy jó félórát kellene várnia a nyomdáznak, ki pedig ez idő alatt a szövegnek csaknem felét ki tudná szedni. Hogy tehát a táviratok megérkezésük után azonnal kézbesíthessenek, a »Figaro« 10 kerékpárost bérelt a »Vélocé-Chasseurs« című egylettől, kik minden távirat megérkezése után felváltva a biciklire pattannak s a rue de Grenelle-től a rue de Drouotig, hol a »Figaro« szerkesztősége van, 8 percz alatt érnek el. Ott a táviratokat elolvassák s azután azonnal a nyomdába küldik, melynek személyzetét megkésztették.

A sürgönyt szétvagdalják, kiosztják a szedőknek s alig másfél óra múlva, hogy a tárgyaló teremben elhangzottak a tanúk, vádlott és elnök szavai a Rennestől 352 kilométerre fekvő Páris városában hatalmas Mariwoni gépek villanytól hajtott kerekei dübörögve nyomják a végtelen papirtekercs hófehér oldalaira az egész tárgyalást s ontják hatalmas sarkaikból a »Figaro« lepedőszerű nagy példányait, melyet azonnal összehajtogatnak s néhány percz múlva fürge camelotok repülnek vele a nyüzsgő boulevardokra, hol száz és száz kar nyulik a friss nyomdafestéktől szagos ujságok után s egyszerre csak mintha hófehér sárlányok szállanának alá az utcák mozgó-zajongó ember tengerére ott van a friss lap minden ember kezében, ki vannak terítve nagy fehér szárnyai a kávéházak márvány asztalain s a zibongó párisi nép mohón olvassa a rennesi tárgyalás minden részletét.

Ez aztán az ujságírás (»Viola du reporter«) kiált fel szinte henczegve a »Figaro« s valljuk be jogosan, mondja, mert ez a 45—50,000 szó mit a rennesi tárgyalásról sürgönyileg kap; a megkettőztetett nyomda személyzet, az ujságírók fizetése, stb. naponként körülbelül olyan summába kerülnek, mely egy kisebb vidéki napilag évi budgetjét megközelíti.

A Dreyfus-ügy tehát egyéb eredményein kívül arra is szolgált, hogy a tökélynek csaknem tetőpontjára emelje a gyors és pontos hírszolgálatot. Valóban midőn az ember kezébe vesz egy nyugat-európai vagy világlapot s azt végigolvassa, bizonyos megilletődés nélkül nem képes letenni a lapot, ha arra gondol, milyen óriási a különbség a mostani és 3—4 évtized előtt létezett viszonyok között. Mily óriási összegekbe és fáradságba kerül egy modern ujságnak szerkesztése és kiadása és mily óriási hatása van olvasóira most és egykor. Ezt az utóbbit különösen meg kellene gondolnia minden lapszerkesztőnek s akkor sok körülmény másképp alakulna, mert ma napság a világtörténelmet is már a sajtó csinálja.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán.

Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* A káptalan köszönete. Boldog emlékü Nogáll János püspök elhunyna felett Nagyvárad

városa kegyeletes módon adott kifejezést s a nagyvárad i. szert. székeskáptalanhoz meghatározó részvétiratot intézett. A káptalan nevében *Winkler József v. püspök* válaszolt Nagyvárad város részvétiratára. Gyógyító balzsamként hatott — ugymond a káptalan válasza — Nagyvárad város igaz hangu részvéte, a melyet nagy gyászában köszönettel vett tudomásul a káptalan.

* **Személyi hir.** Dr. *Heimann József* fogorvos berlini tanulmány-utjáról hazaérkezett.

* **A színház építése.** A csütörtöki városi közgyűlés tudvalevőleg megbizta a gazdasági tanácsost, hogy a színház fűtő és szellőztető készülékére beadott pályázatokra nézve minden egyes vállalkozótól felvilágosító adatokat kérjen be az üzemre nézve. Nevezetesen adatok szükségesek, hogy mennyi idő alatt lehet teljesen kiszellőztetni, befűteni a színházat, mibe kerül a gépezetek működése stb. A vállalkozóknak augusztus hó 15-ig kell a kívánt válaszokat megadni. — A színház alapozásával különben gyorsan haladnak. Az összes falak alapja már kész, betonozva van; sőt a homlokzat alap falát is felrakták már a föld színéig, vegyesen új és ócska téglából.

* **Eljegyzés.** *Oláh Géza* derecskei járásbírósi végrehajtó eljegyezte *Medgyesi Piroskát* Debreczenből.

* **Az okányi végrehajtás ügyében** ma magától *Tari Istvántól*, a végrehajtást szenvedett féltől vettünk nyilatkozatot. Nyilatkozata megerősíti első információinkat. Két új dolog van benne. Egyik az, hogy a 190 frtnyi adósság fedezésére átadott a végrehajtónak 219 frt értékű kötelezvényt, melyet az ő adóssai állítottak ki, — de ezzel a végrehajtó nem elégedett meg. A másik pedig az, hogy a végrehajtó lefoglalta *Tari* édes anyjának a búzáját. Különben pedig bejött *Váradra*, hogy az ügyészségnél tegyen panaszt.

* **Ujabb költség a vízműre.** Nagyvárad város vízművével ez év nyarán eddig nem volt semmi baj; vízhiányról nem panaszkodott a lakosság, amit annak lehet köszönni, hogy az egész tavasz és nyár igen erős volt. A *Walser-czég* jelentést tett a városnak, hogy az esős idő elmúltával valószínűleg mutatkozni fog a vízhiány, egy gép üzeme mellett s ezért szükséges lesz a második gép megindítása is. Ezt hajlandó havonként 110 frtért eszközölni. A múlt évben mintegy 50,000 frt költséggel létesített vizgyűjtő galleria jól működik, azonban szükséges még egy cső lefektetése, ami tetemes összegbe kerül. A *Walser-czég* beadványát tárgyalás végett kiadták a vízvezetési bizottságnak.

* **Miért veszi?** Minek kendnek az az okuláré. komám uram?

— Nem neköm kő a', hanem az anyjukomnak.

— Hát osztán hátha majd nem lát jó rajta?

— Annál jobb, hiszen ugyis meglát mindent akármit teszek is.

* **Jelöltek a hadapród iskolába.** Nagyvárad város törvényhatósága a honvéd hadapród iskoláknál levő két alapítványi helyére tudvalevőleg I. sorban *Jablonszky Emilt* és *Csanády Tibort* mutatta be. A honvédelmi miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához, a mely szerint a *Jablonszky Emil* bemutatását tudomásul veszi, ellenben a *Csanády Tibor* bemutatását megsemmisíti, mivel egri illetőségű, az alapító levél szerint pedig csak nagyvárad i illetőségű ifju vehető fel a város által létesített alapítványi helyre. Mielőbb leendő új jelölésre hívja fel a várost.

* **A szalontai Arany-ünnep.** Augusztus hó 27-én nagy ünnepek színhelye lesz Nagy-szalonta. Az országból összegyűlt kitűnőségek jelenlétében nyitják meg az Arany-szobát. Az ünnepélyre Nagyváradról sokan rándulnak át s *Mezey Mihály* azon buzgólkodik, hogy annyi vendéget hozzon össze, amennyi egy külön vonat rendeléséhez szükséges. Erre nézve a következő felhívást bocsátotta ki:

A nagyszalontai Arany-Emlék-Egyesület, Nagy-Szalontán 1899. évi augusztus hó 27-ik napján, d. e. 10 órakor, az Arany-Emlék-szobává átalakított Csonka-torony megnyitását tartja s ez alkalommal irodalmi-ünnepélyt rendez. — Az országos jellegű ünnepélyen a magyar tudományos Akadémia, Kisfaludy-, Petőfi- és Szigligeti társaságok képviselve lesznek; az ünnepély műsora már közhírré tétetett, a meghívások eszközöltettek; hogy pedig az ünnepély helyi jelentőségénél fogva legközelebb érdekelt Biharvármegye és Nagyvárad város művelt közönségének részvétele annál inkább biztosítható és megkönnyíthető, a rendezőség lépéseket tett aziránt, hogy 1899. évi augusztus hó 27-ik napján reggel 6 órakor — a mennyiben elég száma résztvevők jelentkeznek — Nagyváradról külön vasuti vonat indíttassék, — és ezen külön vonat a Nagy-Szalontáról még azon napon visszatérő közönségnek is rendelkezésére álljon.

A rendezőség megbízásából tehát arra kérem ezimet, hogy a nagyszalontai Arany-ünnepélyen való részvétele esetén — a mennyiben a külön vonaton utazást igénybe venni óhajta, — e szándékáról engem alóíróitól a folyó évi augusztus hó 21-ik napja déli 12 óráig értesíteni sziveskedjék; a jelentkezésekhez képest fogom a külön vonat iránti intézkedéseket megtenni s arról a közönséget hírlapok útján tudomásba helyezni. Nagyvárad, 1899. évi augusztus hó 9-én. *Mezey Mihály*, kir. közjegyző.

* **Lakópénz és katonai szolgálat.** A kereskedelemügyi miniszter elvi jelentőségű körrendeletben értesítette az összes hivatalokat, hogy minisztertanácsi határozat alapján a katonai kötelezettség teljesítése végett bevonuló póttartalékos állami tisztviselők, altisztek és szolgák, valamint a tényleges szolgálatra bevonuló állami alkalmazottak szolgálat idejük alatt fizetésükön kívül lakáspénz illetményüket is megkaphatják.

* **Sokat szenvedett.** Koldus: kérek egy kis alamizsnát!

Ur: Hiszen magának kutya baja!

Koldus: Mert már nem látszik rajtam. Tizenöt esztendeig szenvedtem ám én keservesen.

Ur: Mi baja volt öreg?

Koldus: Az anyósom velünk lakott tizenöt esztendeig.

* **Nagyvárad i tüzoltók Brassóban.** Az országos tüzoltó szövetség holnap, vasárnap tartja országos gyűlését Brassóban, a mely különféle tüzoltó ünnepélyekkel lesz összekötve. Nagyváradról *Mezey Mihály* főparancsnok vezélése mellett tegnap délután utaztak a brassói ünnepélyre: *Vajna Béla* segédtsitz, *Kállay Albert* zászlótartó (az egylet remek zászlójával), *Zeke Ferenc* szakaszvezető, *Gulyás Gyula* szertáros, *Gebhardt József* szakaszvezető, *Steinhardt F.* és *Hóba Sándor* őrzető, *Blattner Adolf* tüzoltó és *Erdős Lajos* kürtös. A verseny gyakorlatokban nem vesznek részt a nagyvárad i tüzoltók.

* **Ez is haszon.** János gazda: A szomszédunkhoz már két orvos is jár!

Mihály gazda: Kettő is? No akkor bizonyosan összevesznek rajta!

János gazda: Ez csak a betegnek fog használni! Bár ugy lenne!

Mihály gazda: Aztán miért?

Mihály gazda: Hászen mindéig azt mondják, ha kettő valahol összevész, a harmadik jár jól.

* **Életunság és gyufaoldal.** *Klein Regina* fodrász leány megunta »ezt a nyomorult életet« s hat pakli gyufa oldalával akarta azt

nyakon önteni. *Klein Regina* is azonban, a ki pedig nagyon is el volt keseredve, azt bizonyítja, hogy midőn már a halál torkában vagyunk, még is csak visszavágyunk az életre s ebben ő csak az öngyilkosok régi slendriánját követte. A gyufaoldal megívása után ugyanis először ő igyekezett magán segíteni néhány házi szerrel, majd orvost is hivatott. Beszállították a Biharvármegyei közokórházba. Felgyógyulását reménylik az orvosok.

* **A legnagyobb sárkány.** Sárkányt készített a Sanyi gyerek, midőn Jani öcsese bement hozzá a szobába, s a munkába merült bátyjától azt kérdezte:

— Mit csinálsz, Sanyi?

— Nem látod? Sárkányt csinállok.

— Aztán nagy lesz-e az a sárkány?

— Meghiszem azt!

— Lesz olyan nagy, mint te?

— Nálamnál nagyobb lesz!

— Hát lesz-e akkora mint, mint a nagymama?

— Te számár, hiszen olyan nagy sárkány nincs az egész világon, mint a nagymama!

IRODALOM.

* **A Spiritizmus.** *Irta Wolkenberg Alajos* dr. papn. intézeti tanulmányi felügyelő Szatmáron. A budapesti kir. magyar tudományegyetem hittudományi karától a Horváth-féle díjjal kitüntetett pályamunka. A 19 nyomtatott ivre (nagy nyolczadrét) terjedő mű teljes viágításba helyezi a spiritizmust, korunknak ezen divatos és talányos kérdését ugy tudományos, mint valláserkölcsei tekintetben; bemutatja a kérdésnek legujabb fejleményeit is és különös tekintettel van épen a magyarországi viszonyokra. A mű ára 2 frt (6 ss.), egészen vászonba kötve 2 frt 50 kr. Kapható a szerzőnél (*Szatmár*, papnevelde), ki az összeg beküldése után művét bérmentve küldi.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad i kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1964 Zilahy Lajos — Bika Romulos s. t.

1965 Zilahy Lajos — Bika Romulos s. t.

1971 Bagosy Mária — Jerzsák Dénes.

1984 Viktória takarékpénztár — Ursz Juon és neje.

1996 Schwartz Simon fia s. t. — ifj. Brassován Ferencz.

2000 Gebhardt Sándor s. t. — Ürményi Pálné.

2016 Fasekas Ferencz — R. Fazekas Sándor s. t.

2014 Szikora András — Virág Sándor.

2031 Rob Miklós — Nikodin Traján.

2111 Venter Lajos — Domsa Sándor.

2122 Borza Gyorgye s. t. — Motorka Tódor.

2139 Biharvármegyei takarékpénztár — Baranyi Menyhért s. t.

Előadó: *Bócz Géza.*

2110 Raesinka J. esődügye.

2115 Botta Lajosné — Batori József.

1912 Giba Mihály s. t. — Burza Mihály.

1942 Krammer J. — Tichy József s. t.

2073 Mara Evneza hagyatéka.

2095 Erdélyi Mária — özv. Erdélyi Péterné.

2096 Özv. Gy. Német Péter hagyatéka.

2103 Fayer és Práger czég — Mezei Jakab.

2014 Bartha József — Deczk Mihály s. t.

2123 Balogh János hagyatéka.

2134 Grün és t. — Pataki Jakab.

2140 Schvimmer Mária — Goldberger Ábrahám.

MULATSAG.

Hangverseny és kaszinóbál Belényesen. A belényesi kaszinó 1899. évi augusztus hó 20-án a belényesi gör. kath. főgymnásium torna-termében a »Szigligeti Társaság«, a »Biharmegyei Népművelési Egyesület« és a »Tanító Egyesület« tiszteletére és ezen egyetek pénztára javára hangversenyt és tánczestélyt rendez. A hangverseny kezdete este 8 órakor, a tánczestély kezdete este 10 órakor. Személyjegy 1—10. sorig 3 korona, 10-től tovább 2 kor. Állóhely 1 kor. A tánczestélyre a hangverseny jegyek szolgálnak belépő jegyül.

A hangverseny műsora a következő: I. Prológ. Irtá: ifj. Kocsán János. Előadja: Nők: Beliczay Irénke, Benedek Margit, Keresztessy Mariska, Lánszky Irénke, Vargha Margit. Férfiak: ifj. Beliczay Elek, Balku Imre, Böszörményi Jenő, Grüner Lajos, ifj. Kocsán János, Szathmáry Dezső, Schönzweig Béla, Zik József. II. Liszt: 2-ik Rapszódia. Zongorán előadja: Kaffka Eugénia k. a. III. Vig monolog. Előadja: Beliczay Irénke k. a. IV. Magyar dalok. Előadja: Benedek Margit k. a., Lánszky Irénke k. a. Czimbalmón kíséri: Keresztessy Mariska k. a. V. A gyermek. Költemény Endrődytől. Előadja: Böszörményi Jenő ur. VI. A hármas szövetség. Vigjáték 1 felvonásban. Irtá: Farkas László. Személyek: Kamillia, Petrovits Ferencz né urnő. Olga, Beliczay Irénke k. a., Piroška, Benedek Margit k. a., testvérek. Rétfalvy Zoltán Szathmáry Dezső ur. Kezdeté 8 órakor. Hangverseny után táncz.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Czigánybáró* Németh J. vf.
d. u. *Molnár és gyermeke.*

Vasárnap: este: *Éjjel az erdőn.* Németh József vf.

Egy páratlanul üres ház.

Kevesen voltak kíváncsiak megtekinteni tegnap este A londoni koldusok előadását. A karzaton még csak voltak néhányan, de a földszintet a potyajegyesek nagy száma töltötte meg, a jobboldali felső páholsor végig üres, a többi páholsorokban pedig itt-ott van egy habitue, a ki az első jelenet után siet elhagyni helyét. Nem jó ebben a hideg millióben maradni s főképp nem élvezet A londoni koldusokat látni.

Arra azonban igen sokan voltak kíváncsiak, hogy A londoni koldusok rémdrámája egyáltalán miért kerül színre egy állami műintézetben, mikor a klasszikus magyar népszínművek, társadalmi színművek csak elvétve jutnak ott előadatáshoz. Tény, hogy A londoni koldusok előadása, nem volt a reportoirban és viszont a reportoirban levőkből még nagyon keveset láttunk.

Wlassák Vilma — kit az igazgatóság szerződtetett — ma mutatkozik be, mint a Nemzeti Színház rendes tagja a *Czigánybáróban*, melyben *Arzéna* szerepét éneкли. Az előadásnak különös érdeket ad *Németh József* vendégföllépte, ki *Zsupánt* játsza, egyikét azon kabinet alakításainak, melylyel a fővárosi közönséget annyiszor megkacagattatta. Az operetében *Korányi, Székely Irén, Kassai, Leövey* és *Mezei* játszanak még nagyobb szerepeket.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irtá: Neldegg, fordította: Szirtes.

75

XX.

Aggstettenben újra pezsgett az élet, sürgött forgott minden: Heisterberg grófné megérkezett társalgójával; néhány nap mulva unokahuga, Róza herczegnő is beköszöntött s ugyanazon nap fia is sürgönyileg jelentette jövetelét. Az öreg grófné úgy vélte, hogy menyországa támad e földön. Olyan társalgója volt, ki minden kívánalmának megfelelt, s a mi ennél is fontosabb — remélhette, hogy régi vágya teljesül. Leótól csak néhány nap előtt bucsuzott és ő daczára sokféle ügyeinek és tárgyalásainak, Aggstettenbe jön... ennek nem lehetett más oka, mint Róza látogatása. Azonban nem akarta tervét időelőtti örömmel meghiusítani! elrejté érzelmeit s megelégedett vele, hogy a két rokont hamisan mo-olyogva figyelemmel kíséje. Csodálkozott ugyan kissé, hogy igazi melegség csak nem tükröződik vissza a fiatalok társalgásán! Leó még mindig vagy inderkedett unokahugával vagy leczkézeltette őt. Talán a szokás hatalma műveltette ezt vele; különben még mindössze egy napot töltöttek együtt; kis idő mulva kétségtelenül minden meg fog változni és Róza ujjongva fog karjába sietni, hogy magát Leó menyasszonyaként mutassa be.

Valamennyien a kastély előtt ültek; Leó újságokat tartott ölében.

— Épen most olvasom, hogy szegény Ganermandt várják a freibergiek, — szölt a lapot letéve.

— A freibergiek? mi dolga lehet ott? — kérdezte Róza.

— «Kegyes büntetésül» oda helyezték át.

— Miféle ügyetlenséget követett el?

A társalgónő föltekintett, szemei megvillantak, ajkai, szólásra nyitak, de kellő időben észhez kapva, magának tartotta megjegyzését. Bármily élénken és szabadon társalkodott a grófnéval, midőn egyedül voltak, idegenek előtt nagyon hallgatagnak mutatta magát és különös bátorításra volt mindenkor szükség, hogy a társalgásba elegendjék.

Heisterberg pártfogásba vette barátját.

— Vajjon okvetetlenül bűnösnek kell lennie-e, Róza?

— Ne csizakodjál mindég Leó. Mit ismerem én az ő körülményeit?

— Hiszen hallottál róla tőlünk eleget; politikai irányzatáról is többször beszéltem.

— Olyasmi egyik fülelen bemegy, a másikon ki. No, de évek multán majd megokosodom; mire öreg asszonyka leszek, annyira fogok a komoly ügyek iránt érdeklődni, mint a kedves néni.

Mosolyogva pillantott nagynénjére s oly szeretetteljes tekintettel, hogy Leó is kénytelen volt magának bevallani, hogy a leány igen kedves.

— Most beszélj igazán valamit a te Ganermandról, át talál jönni a bátyja, hadd tudjak neki valamit öcséséről mondani.

Heisterberg grófné kezdte az ügyet előadni, de oly lelkesedéssel dicsőítette kedvenczét, hogy Leó félbeszakította beszédét és hideg nyugalommal egészítette ki, hogy eleinte ő maga is hirtelenkedésről vádolta Ganermandt, de komolyabb megfontolás után más meggyőződésre jutott. Igen sokra tartja, hogy Ganermandt oly veszélyes ellenféllel egyáltalán ki mert kezdeni.

— Veszélyes ellenféllel? Hogy-hogy? — kérdezte Róza.

— Gleisberg Ottó megválasztatása ellen küzdött, és alighanem az ő ékes szólásának köszönhető, hogy megbukott.

— Gleisberg gróf volna az, a miniszter öcsese?

— Igen, igen, hétpróbás szabadelvű férfit, egy hajszállal sem különb a bátyjánál. Ganermandt áthelyeztetésének önkény és személyes bosszu van a hátterében; igazolni nem lehet. Róza savanyu képet vágott.

— Ottó gróf igen kellemes társalgó, mégis különös, hogy Ganermandt ur őt nyilvánosan lemeri rántani.

— Társalgónak kitűnő társalgó lehet, azt megengedjük, de a nyilvános élet terére ne tolatkodjék és bátyját is, hacsak lehet, hátraleptetjük.

— Ah, hallgass avval az utálatos politikával, csak vizzályra és veszekedésre szolgál okul, s tulajdonképen mi a bajunk? — semmi!

— Semmi, különösen ha a homokba dugjuk fejünket és másokkal nem törődünk. Nem, Róza, nem, én csak azt mondok, hogy Ganermandt érdemet szerzett magának.

— Én meg az ellenkezőjét állítom, — erősíté Róza nyakasan.

— Áldozata annyival is nagyobb, hogy neje családjában is nehéz lett a helyzet, — jegyzé meg a grófné, — nem azt mondta-e Mari kisasszony?

A társalgónő mindedig hallgatagon kísérté figyelemmel a beszélőket; de kifejezésteljes arca nyilván elárulta, hogy kinek a pártján áll.

— Legalább azt irta nekem Rösler né őnagysága, a tanácsosné; ő csodálja bátorságát és önzetlenségét.

— De gondolom, kegyed sem tagadja meg tőle a méltó elismerést? — tréfalkozott a grófné.

(Folyt. köv.)

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

A hangulat.

Páris, augusztus 11. A Dreyfus-ellenes lapok visszavonulást funak. *Barias* a *Journalban* nem beszél többé bűnöséről vagy ártatlanról, csupán szánalomról.

Az antiszemita lapok ostobaságnak, rosszakaratu rendőri jelentésnek, hamisítványoknak nevezik a diplomaciai titkos iratokat. Vannak ezen iratok közt olyan darabok, melyek nem egyebek utálatos perversus fantasia szüleményénél.

Rennes, aug. 11. Az antiszemita lázasan készítik elő a zavargásokat. Tegnap nagyszámu csirkefogó jelentkezett *Guerin* antiszemita vezérnél, minthogy azonban egy sőt sem kaptak, mert az antiszemita párt már teljes, azért átmentek *Lazare* Dreyfus-párti vezérhez s neki ajánlották fel szolgálataikat, de itt sem fogadták őket föl s eltolonczoltattak Rennesből. Holnap nagy nationalistá gyűlés készül *Guerin* vezetése alatt.

Rennes, aug. 11. A szomszédos Dinard fürdőn tegnap formális haditanács volt *Negrier* tábornoknál, melyen *Zurlinden* és *Roget* tábornokok is résztvettek. Egy szolgáló állítólag tanácskozásukat kihallgatta és elárulta, hogy terveket kovácsoltak, hogy a pört miképen lehetne hosszabb időre megszakítani.

Rennes, aug. 11. A mai titkos tárgyalás reggel 7 órakor kezdődött. A liceum előtt nagyobb néptömeg verődött össze, mint az eddigi napokon. Ma is csendörök tartották fön a rendet. Nevezetesebb incidens nem fordult elő.

Rennes, aug. 11. Paléologue ¾ 9 órakor befejezte a külügyminiszteriumi dossier előterjesztését, mire a tárgyalást holnapra halasztották. Dreyfust visszakísérték a börtönbe. A holnapi ülés már nyilvános lesz.

A tárgyalás.

Rennes, aug. 11. A bíróság tagjai nagy figyelemmel hallgatták Paléologue magyarázatait és mint a két védő *Demange*

és *Labori*, ők is sokat jegyeztek. A védők ismétellen megjegyzéseket tettek egyes ügyiratokra. A bíróság tagjai megállapodtak, hogyha szükséges lesz ismét a titkos ügyiratokra, ugy azokra ismét visszatérnek s ekkor a nyilvánosságot ismét felfüggesztik.

Páris, aug. 11. A *Figaro* azt írja, hogy *Jouast* ezredes, a rennesi haditörvényszék elnöke *Davignon* tábornokot és *Bertin* ezredest is megidézi. A nevezett lap értesülése szerint ennek a két tanunak a vallomása szenzációs lesz.

Páris, aug. 11. *Mercier* tábornok azt fogja vallani, hogy még minisztersége előtt leányának levelét, melyet egy francia barátnőjének írt, látta s ebben kijelentette, hogy *Dreyfus* fontos titkokat árult el a nagykövetségnek. Mikor ezt *Münster* gróf a német nagykövet megtudta, azonnal elment *Casimir Perier* elnökhöz s esdekelve kérte, hogy a *Dreyfus* ellen való eljárásban tartsa titokban felfedezését.

Casimir Perier megígérte, hogy hallgatni fog, hogy *Dreyfus*nak, ha ő is hallgat, 3 év mulva meg fog kegyelmezni. Ezért mondta *Dreyfus* elítélése után, hogy 3 év mulva ki fog derülni ártatlansága.

Szenzációs felfedezés.

London, aug. 11. A *Times* legutóbbi számának élén szenzációs felfedezést közöl a *Dreyfus* ügyről. A közlemény szó szerint a következőleg hangzik:

Leghatározottabban jelenthetjük azt, hogy *Walsyn* a borderóban felsorolt jelentéktelen értesítéseken kívül még százhatvan értékes okmányt, köztük a francia hadsereg általános mozgósítására vonatkozó tervet is kiszolgáltatta *Schwarzkoppen* ezredesnek.

Henry ezredesnek közbenjárója gyanánt szerepelt, mivel az árulás bérére osztozkodott.*

Eddig a *Times* közleménye, azonban egy szóval sem árulja el, hogy kitől kapta ezt az értesítést, de hiszik, hogy eredete közelebb van *Schwarzkoppen*hez semmint *Walsyn*-hoz.

Azt már régebben sejtették, hogy *Henry* ezredes bűntársa volt *Walsyn*nak, de ilyen határozottan csak most jelentik ki. Először annak, hogy éppen most hirdetik ki ezt a dolgot, különös jelentősége van.

TAVIRATOK.

A részvényesek öröme.

Arad, aug. 12. A felszámolás alatt álló *Aradi Polgári Takarékpénztár* részvényeseinek a másfél évig elveszettnek hitt mintegy 200.000 forintnyi követelése megkerült az igazgatóság birtokvásárlási spekulációjából. A bank tulajdonában volt pusztapéteri birtokból telepközséget létesített és e község hitelszövetkezetet alapított, melybe *Pallaviczini Sándor* ör-

gróf 34000 frt összeg erejéig jegyzett részjegyeket. A szövetkezet belépett a budapesti Országos hitelszövetkezetbe, mely *Seidl Ambrus* miniszteri tanácsos ügyvezető igazgató művelésével az ügyletet sikeresen lebonyolította. Az *Aradi Polgári Takarékpénztár* a telepkölsönből 110.000 frtot, maguk a telepesektől már előzőleg 35.005 frtot kapott vissza. A még hiányzó 50000 forintot, a kacsobáti, szederhádi telepügyek hasonló szerencsés lebonyolításából remélik megkapni.

A szász ezáfolat.

Drezda, aug. 11. A szász hivatalos lap megczáfolja a szász belügyminiszternek a magyar helynevek ügyében kiadott rendeletét.

Lopás a katonai raktárból.

Budapest, aug. 11. (Saj. tud. táv.) A Hungária-uti katonai ágyraktárban történt lopásról, a melyről a mai reggeli lapok hírt adnak, nem olyan arányu, a milyennek a lapok mondják és nem is a napokban követett el, hanem négy-hat héttel ezelőtt. A hadbíró-ság és a hadtest-hadbizottság annak idején vizsgálatot indított, a melynek eredményeképp konstaláltak, hogy két élelmezési katona nagyobb mennyiségű kiselejtezett pokróczot tett félre, a melyet a hamuveremben elrejtettek. Este azután ezeket a rongy gyanánt való eladásra szánt pokróczokat az orgazdától kapott szekéren elakarták vinni, de rajtakapták és elfogták őket. A náluk talált kiselejtezett pokróczok sulya 49 klg. volt. Az az állítás, hogy rendszeres lopásról és 25—30,000 frtra ragó kárrol van szó, a valóságnak egyáltalán meg nem felelő tulzás.

Egy halálra ítélt gyilkos szökése.

Zágráb, aug. 11. *Czvetkovics Ferenz* rablógyilkos, akit nemrég halálra ítélték, ma éjjel 1 óraker megszökött. Minthogy *Czvetkovics* többször öngyilkosságot kísérelt meg, az elnök elrendelte, hogy czellájának ajtaja nyitva maradjon és egy börtönőr éjjel-nappal mellette legyen. Ma éjjel a szolgálattévő börtönőr elaludt. *Czvetkovics* észrevétlenül elsurrant mellette, álkulcsal, amelyet egy szögből készített, kinyitotta a fogház kápolnájának az ajtaját és a kápolna ablakán kiugrott. A szökevényt körözik. Azt hiszik, hogy Szerbiába igyekszik jutni. ahol sok ismerőse van. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

Fokváros, augusztus 11. *Bur* körökben valószínűnek tartják, hogy a végrehajtótanács megfogja ígérni, hogy az angol kormány minden információját és előterjesztését meghallgatja, de vizsgáló bizottság kiküldéséhez nem járul hozzá, hanem követelni fogja, hogy az ország törvényhozásának szabadsága biztosításék. Augusztus 20-án a burok templomaiban imákat mondanak a béke föntartásáért.

London, augusztus 11. A *St. James Gazette* azt jelenti, hogy mindazok a hajótársulatok, a melyek az admiralitással szerződéses viszonyban vannak, tegnap délután azt a parancsot kapták, hogy összes szállítóhajóikat vala-

mely hirtelen utasításra készen tartsák. Hivatalosan ezt a hirt még sehonnan sem erősítették meg. (Magy. Táv. Ir.)

Török dolgok.

Konstantinápoly, aug. 11. A ciprusi adó konverziójára vonatkozó iradé közzététele az utolsó pillanatban elmaradt, de azt hiszik, hogy a kihirdetés legközelebb várható.

Konstantinápoly, aug. 11. A berlini, londoni és párisi török nagykövetek ittlétéből azt következtetik, hogy a minisztériumban változás készül. (Magyar Táv. Iroda.)

Montserrat sziget pusztulása.

London, aug. 11. A gyarmatügyi minisztériumhoz távirat érkezett, amely megerősíti azt a jelentést, hogy *Montserrat* sziget teljesen elpusztult. (Magy. Táv. Iroda.)

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági tudósító. A földmivelésügyi miniszter a központi járásba gazdasági tudósítónak *Körmendy* Dániel bérlőt, hegyköz-ujlaki lakost nevezte ki.

A szegedi baromfikiállítás. A Szegeden tartandó baromfikiállítás, eltekintve attól, hogy a gazdaközönségnek első ízben lesz itt alkalm a nagy számban kiállított ugynevezett gazdasági fajtabaromfiakat megismerni és az ezen fajta baromfiak és magyar fajta baromfiak keresztezési eredményeit gazdasági szempontokból megbírálani érdekes lesz, különösen azért, mert a kiállításon be lesznek mutatva a baromfihizlalási módok, a tyukok szárazon való koppasztása és a baromfiak gyors és állatvédő szempontból követendő levágás módja.

Be lesz azonkívül mutatva a tojás vizsgálás, csomagolás és szállításra való elkészítés, a hizott és vágott baromfi alakítása, hűtése, csomagolása és szállításra való elkészítése. Igen érdekes lesz ezen kívül a tyukok és pulykáknak a gazdasági területek jobb kihasználása céljából való vándoról rendszerű tenyésztése is. A kiállított baromfiak száma a 2000 drabot fölül fogja mulni s így ezen kiállítás lesz hazánkban az első, mely az eddigieket számban kétszeresen felülmulja. Lesz oly tenyésztő is, ki 200 drb fajbaromfit állít ki.

A galambkiállítás is érdekesnek ígérkezik, bejelentéseket galambokra a csoportbiztos (*Hreblay* Emil Gödöllő) még elfogad, de baromfiakra szóló bejelentések már nem fogadható el, minek következtében már eddig is 500-nál több baromfi lett visszautasítva. Ez uton is figyelmeztetjük tehát a közönséget, hogy baromfi-bejelentéseket többé ne tegye.

Az erdőri szakvizsgák folyó évi október 16-án veendik kezdetüket és pedig a következő városokban fognak tartatni: Budapest, Pozsony, Besztercebánya, Miskolcz, Kassa, Mármaros-Sziget, Debreczen, Kolozsvár, Székely-Udvarhely, Brassó, Nagyszeben, Temesvár, Zombor, Pécs és Szombathely. Az előbbi vizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárott a rendőri vizsgákat is megtartják. Erről kihirdetés végett a földmivelésügyi miniszter a törvényhatóságokat

azzal értesíti, hogy a vizsgálni óhajtok ebbeli kérvényeket folyó évi szeptember hó 30-áig tartoznak beterjeszteni.

A szegedi kiállítás arányai. A kiállításnak minden csoportja lezárván a bejelentéseket, most már a kiállítás mérveire nézve is biztos következtetéseket lehet vonni. Legnagyobb aránynak ígérkezik az élőállatkiállítás, amelynek keretében 260 kiállító 2940 drb. állatot fog bemutatni. Ezenkívül a baromfiállat mintegy 2000 drb. baromfi, az ebkiállításon pedig 100 drb. eb kerül bemutatásra. A földművelési és növénytermények gyűjteményes kiállítása 1800 m²-méter területet veendő igénybe. A gépkiallítás szintén mintegy 1800 m²-méter területet foglal el.

A borászati és szőlőszeti kiállítás eszközeinek elhelyezésére 600 m²-méter belterületű fedett csarnokra van szükség. A kertészeti kiállítás zárt területe 300 m²-méter, külső területe 3000 m²-méter. Ezekhez csatlakoznak még az ipari, az erdészeti, a halászati és a méhészeti kiállítások. Mindent összevéve, pusztán a kiállítási tárgyak elhelyezésére mintegy 20000 m²-m² területre van szükség, ami 6-7 katasztrális holdnak felel meg.

A kiállításon résztvevő önálló kiállítók száma meghaladja az ezret. Ebbe a számba a gyűjteményes kiállításokban résztvevők nem külön-külön, hanem csak mint egy kiállító vannak felvéve. Ez a néhány számadat egymaga elegendő annak illusztrálására, hogy a kiállítás mérve a hozzáfűzött legvérmesebb várakozásokat is kielégíthetik.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. aug. hó 8-ik napján tartott vásárcsarnok eladott terméskönyvek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.60—8.—. Kétszeres buza 6.—6.—. Rozs 5.50—5.80. Arpa 4.40—5.60. Zab 4.60—5.30. Tengeri: 4.90—5.10. Borsó 13.—. Lencse 15.—. Bab 6.—. Köleskása 11.—. Bergonya 1.70. 100 kiló lángliszt 15.—, zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 1.80, szalma 50. Szalonna 56.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.30. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32. Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 26.—, méz 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.—. köles 5.—. repce —.—, dió 16.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu kaposzta —.—, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 8, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi aug. 8-ról. Tiszta buza körülbelül 150 hltr, kétszeres buza 400 hltr, rozs 800 hltr, arpa 320 hlt, zab 350 hltr, tengeri 200 hltr, bergonya 800 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 68 drb, félhizott 76, sovány 95, stüldő 170, malac: 280, hizott marha 14, jármás ökör 520, fejős tehén 270, borju 220, bivaly 20, juh és kecske 70 ló 517.

Marha ártáblázat 1899. augusztus 8-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 330—370, egy pár másodikrendű jármás ökör 260—305, egy pár harmadrendű jármás ökör 145—240, 1 drb. fejős tehén 60—110, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 70—95, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 52—76, 1 drb. veres borju 11—20, 1 drb. fél éves borju 20—26, 1 drb. egy éves borju 25—34, két éves borju 35—68, 1 drb. hizott sertés 42—75, 1 pár fél éves 20—24, 1 pár egy éves sertés 32—44, 1 pár két éves serés 46—72, egy drb. igás ló 70—130, 1 pár ökörbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár borjubőr 5—8, 1 pár lóbor 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Ertéktőzsde.

Budapest, augusztus 11.

Az irányzat szilárd.

Osztrák hitel	—	—	—	—	829.—
Magyar hitel	—	—	—	—	469.—
Allamvasut	—	—	—	—	768.—
Rimamurányi	—	—	—	—	544.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	244.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	331.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	101.50
Délivasut	—	—	—	—	65.08

Bécs, augusztus 11.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	—	—	—	—	892.80
Magyar hitel	—	—	—	—	893.—
Allamvasut	—	—	—	—	854.—

Határidők.

Budapest, augusztus 11.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt, és 17,000, mm. forgalom mellett az árak 10 krral magasabban jegyeztettek.

Buza áprilisra	—	—	—	—	8.84
Buza októberre	—	—	—	—	8.54
Tengeri jul.	—	—	—	—	4.75
Rozs őszre	—	—	—	—	6.74
Zab őszre	—	—	—	—	5.32
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	4.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. augusztus 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	118.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	96.40
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,0%	—	—	—	—	120.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,0%	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	94.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.—
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	96.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	162.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	140.25
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	100.10
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	100.—
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	118.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	99.75
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	905.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	391.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	392.40
Párisi vista	—	—	—	—	353.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	9.55
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	58.90
Lo-don vista	—	—	—	—	120.75
0 ársarany	—	—	—	—	110.76

NÉMETH JÓZSEF

— a budapesti népszínház tagjának —
hetedik vendégfőlépte.

NAGYVÁRADAI SZINKOR.

Evadbérlés 101. szám. Kisbérlés 101. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma szombaton, augusztus 12-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

CZIGÁNYBÁRÓ.

Operette 3 felvonásban. Jókai Mór regénye után
írta: Schnitzer J.

SZEMÉLYEK:

Barinkai Sándor	—	—	—	—	Mezei Mihály
Zsupán Kálmán, sertéskerekedő	—	—	—	—	Németh József.
Arzena, leánya	—	—	—	—	Wlassák Vilma.
Mirabella, nevelőnője	—	—	—	—	K. Arpási Kata.
Ottokár, ennek fia	—	—	—	—	Váradai M.
Carneró gróf	—	—	—	—	Leővey Leo.
Gábor diák	—	—	—	—	Kassai K.
Czipra, cigányasszony	—	—	—	—	Korányi Frida.
Saffi, cigányleány	—	—	—	—	Székely Irén
Pali	—	—	—	—	Vank I.
Józi	—	—	—	—	Fehérvári J.
Ferkó	—	—	—	—	Szabó D.
Mihály cigány	—	—	—	—	Ághy Sándor.
Kikiáltó	—	—	—	—	Lantos J.
Szepli, suszterinas	—	—	—	—	Szabó Ilona.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1899. augusztus hó 13-án

Délután 4 órakor. — Fél helyárrakkal.

MOLNÁR ÉS GYERMEKE.

Népdrama 5 felvonásban.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal:

NÉMETH JÓZSEF vendégfőléptével:

É J J E L A Z E R D Ő N.

Népszínmű 3 felvonásban. Írta: Rákosi J.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árban.

Árjegyzék kívánatra ingyen!

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 28-50

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva ind.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva ind.					
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >					
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány érk.					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Debreczen i.					
Püspöki >	—	—	8 51	11 42	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	Sáránd >					
Bors >	—	—	—	11 50	2 48	V.-Velence >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Bagos >					
Mező-keresztes >	—	—	—	12 03	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	H.-Pályi >					
Mező-Peterd >	—	—	—	12 15	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	M.-Pályi >					
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	N.-Léta—Vértés érk.					
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.					
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.					
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	Sáránd érk.					
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55	Derecske ind.					
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04	Sáránd érk.					

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.											
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.								
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 46	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37								
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07								
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54								
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 02	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50								
Cséffa >	11 05	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26								
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 33								
Kötegyán >	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán >	† 7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.															
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.				Dobrest ind.											
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Vegy. v. Vegy. v.				Dobrest érk.											
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	6 08 7 55				4 22 6 36											
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	† 6 34 † 8 21				† 4 32 † 6 46											
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Osi >	9 21	5 19	8 16	6 44 8 31				4 56 7 10											
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31																

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 39				
V.-Velence >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 32				
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 59				
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 50				
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	Körös-szeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 32				
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	Szakál >	7 39	4 05	Köt >	6 38	6 02				
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 20				
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 01				
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	Gyanta >	6 56	† 5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 16				
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Köt >	9 19	5 14	Szakál >	7 48	7 49				
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 19				
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 32				
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 55				
Borz >	† 8 53	† 6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 16				
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	† 7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 34				
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva Érmihályfalva—Nagyvárad.									
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	† 8 31	Vegy. v. Sz. v.				Sz. v. Vegy. v.					
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	6 50 5 43				5 05 5 24					
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 34	V.-Velence >	10 01	9 09	7 17 5 59				5 37 6 08					
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	7 44 6 22				6 14 6 43					

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45		
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56		
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08		
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26		
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07		

Menetdíj kiban állami vasuton												Fürdő-vonatok.											
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig					
—	—	—	9 05	11 27	—	—	5 38	—	—	—	10 23	—	—	—	—	—	—	—					
—	—	—	9 12	11 32	2 34	4 25	5 44	7 25	9 14	10 28	—	—	—	—	—	—	—	—					
30	15	10	8 55	11 17	02 20	4 11	5 28	7 11	9 00	10 13	—	—	—	—	—	—	—	—					
40	22	15	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	8 42	10 —	—	—	—	—	—	—	—	—					
40	22	15	8 38	11 —	02 03	3 47	5 11	6 54	8 28	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
40	22	15	8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	6 43	8 23	9 53	—	—	—	—	—	—	—	—					

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.